

+

PREGO' CREIXELL
8 SET. 1990

En el meu llibre "Coses i gent de l'Empordà", la segona edició del qual acaba de sortir aquest estiu, hi ha un capítol dedicat a les ciutats petites i les grans capitals. En aquest capítol, després d'una sèrie de consideracions entorn del garbuix aclaparador i despersonalitzant que caracteritza els nuclis de grans concentracions humanes i de l'esbargiment relatiu que es pot gaudir en altres nuclis de població força menys nombrosa i menys densa, arribo a la conclusió del fet que hi ha molta gent que, per qüestions de subsistència, els cal desplegar la seva activitat professional en mig de les grans aglomeracions urbanes, amb tot el treball i el neguit que això suposa. Aquesta situació exigeix de tant en tant una compensació relaxant d'una certa quietud i pau que actuen com a tonificants de l'organisme i de l'esperit, a fi i efecte de poder encaixar-se després amb els catifets habituals amb unes energies i unes perspectives renovades.

Això ja fa cap a una vintena d'anys que jo ho escrivia. Em sembla que encara no s'havia inventat el terme lingüístic "segona residència".

Jo em trobava a Barcelona i em sentia immergit en una capital immensa i
deseoneertant. Jo pensava en Figueres com a ciutat petita i gratificant,
de la qual no me n'havia pas anat per gust, i on era possible la recupe-
ració de la personalitat i del conreu del traecte humà. He dit que era.
No és pas que ja no ho sigui. Encara ho és, però potser ja no tant. Han
passat vint anys i Figueres ha canviat, ha crescut. No és pas que hagi
crescut molt, però potser ha crescut el suficient com per tornar-se una
meca incòmoda. Ja comença a tenir un ritme de vida més accelerat, a haver-
hi més gent que no hi havia. Abans anaves pel carrer i gairebé coneixies
tothom. Avui, en canvi, et trobes amb gent, que no són pas forasters, i
no saps qui són. La gent activa de la Figueres actual s'hi mou amb més
nervi, amb més angúnia. No costa gaire d'adonar-se'n. I és comprensible
que alguns dels que ve hi esteu i hi treballen habitualment sentiu de tant
en tant la frisança de fugir-ne, de buscar algun indret pacífic i platxe-
riós on poder posar l'esperit en repòs, refer-vos del desgast corporal i
carregar bateries per tornar a la brega amb les degudes condicions fisi-

ques i morals.

Jo estie segur que molts de vosaltres, habitants de Creixell, haureu trobat en aquest poblet de quatre cases, agregat al municipi de Borrassà, la vostra segona residència, l'oasi ideal i reconfortant que us facilita una treva en els vostres maldecaps habituals i us permet que oblideu per unes hores molts dels vostres neguits. També cree que n'hi ha d'altres que hi haveu arribat després d'una vida activa de treball intens, que bé mereix un repòs. Un repòs del qual diffeilment trobarfeu un lloc més apropiat per gaudir-lo. I que sigui per molts anys. I també cree que n'hi ha d'altres que hi treballen, però ho feu amb l'ofici de pagès, un dels oficis més bells i poètics del món. No cree que arribin mai a perdre actualitat aquells versos del poeta Horaci, escrits fa un grapat de segles i que diuen: "

Beat aquell que, allunyat dels afanys,
a l'estil del llinatge antic dels mortals,
treballa els camps patèrns amb els seus bous.

Bé. Ara ja no ho feu amb bous. Ho feu amb tractors i amb maquinària

agrícola. No hi ha bous de tir, però hi ha vaques lleteres i vedells que, juntament amb altres menes de bestiar, forneixen una ramaderia esplendorosa.

I cal remarcar que, tot i ser un llogarret tan petit, Creixell té la seva història i, per les dades que he pogut aplegar, no té gaire res que envejar a la d'altres poblacions més grans. Creixell va ser el bressol al segle XIII del gran cavaller Dalmau de Creixell, que va servir els reis Pere I i Jaume I de Catalunya-Aragó. Va lluitar a la batalla de Muret i va intervenir a Narbona l'any 1214 perquè Simó de Montfort alliberés el rei Jaume, que encara era un infant. Era al costat del rei a Lleida l'octubre del 1218 i a Girona el maig del 1219. Se li ha atribuït un paper decisiu a la batalla de Las Navas de Tolosa, però no sembla gaire clar que hi participés. Creixell va ser senyoriu i també comtat des de l'any 1691, en el qual va ser concedit al senyor de Creixell, el noble Ramon de Sagarriaga i de la Puente el títol de comte de Creixell.

Tinc un amic que havia tingut un pis a Barcelona i s'hi havia estat

una colla d'anys fins que se'n va cansar i va anar a raure a un poblet del Baix Empordà semblant a Creixell, on ara encara s'està. Ell solia dir que la gran ciutat és un matahomes. Segons ell, i crec que no anava pas desencaminat, el garbuix incessant del cosmopolitisme va aclaparant en tanta de manera, que arriba el moment que estronca, fins i tot, l'activitat de la intel·ligència. Llavors, deia ell, cal fugir-ne, anar-se'n fora uns quants dies a esbargir-se i respirar aires purs en uns ambients més reposats i tranquils. Quan es torna a la gran ciutat, a la feina de sempre, per breu que hagi estat l'absència, ja sembla com si les coses es miressin d'una manera nova i les energies fossin unes altres. Per a tot-hom i per a tots els casos hi ha remei, doncs. Ficar-s'hi i fugir. Anar-se'n i tornar. El punt de tornada podria ser Barcelona o Figueres. El punt meravellós de fugida o d'anada podria ser Creixell. I qui sap si la meravella es podria estendre a romandre indefinidament a la vora de la font de les Curculles i a l'empar del Santuari de la Mare de Déu de Creixell.

PER MOLTS ANYS!